

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 17. toukokuuta 2005 (23.05)
(OR. en)**

8842/05

LIMITE

**COPEN 89
EJN 32
EUROJUST 32
CATS 27**

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / neuvosto
Ed. asiak. nro:	6815/05 COPEN 42 + ADD 1; 7751/05 COPEN 65 EJN 22 EUROJUST 22 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + 8569/05 COPEN 82 EJN 27 EUROJUST 27 CATS 26
Asia:	Poliittinen periaatekeskustelu kysymyksistä, joita komission 23.2.2005 antama kertomus, joka perustuu komission arvioon eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä, sekä sitä koskevat jäsenvaltioiden kommentit ovat nostaneet esille

1. Neuvoston istunnossa 24. helmikuuta käytiin periaatekeskustelu komission arviointikertomuksista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston perusteella hyväksytyjen välineiden saattamisesta osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä. Kertomusten jatkotoimista todettiin, että poliittisesti tärkeimmät kertomukset olisi (tapauskohtaisen päätöksen perusteella) toimitettava neuvostolle poliittista käsittelyä varten.
2. Tämä asiakirja on ensimmäinen, joka liittyy neuvoston vaatimukseen saada esille tuodut kysymykset käsiteltäväksi mainitulla tavalla. Asiakirjassa esitetään useita kysymyksiä, joilla on poliittista merkitystä ja jotka ovat tulleet esille tarkasteltaessa jäsenvaltioiden toteuttamia lainsäädäntötoimia niiden saattaessa eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehtyä puitepäätöstä osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä tähän liittyvissä keskusteluissa.

3. Komission kertomuksessa¹ vahvistuu se yleinen käsitys, että tämän ensimmäisen vastavuoroista tunnustamista koskevan välineen täytäntöönpano on käytännössä onnistunut huomattavan hyvin. Siinä mainitaan esimerkkinä, että samalla kun on suojattu syytetyn perusoikeudet, keskimääräinen luovuttamiseen kuluva aika on pudonnut edeltävän järjestelmän aikaisesta 9 kuukaudesta nykyiseen 43 vuorokauteen (ja keskimäärin 13 vuorokauteen tapauksissa, joissa henkilö suostuu luovuttamiseen). On todettava, että tällä on sinänsä suurta merkitystä oikeudenkäytön kannalta ja rikoksen uhreille yleisesti. Komissio totesi myös, että kertomuksen laadintaan mennessä oli annettu yli 2 600 pidätysmääräystä, mikä on osoitus välineen suuresta käytännön merkityksestä.
4. Kaikki jäsenvaltiot ovat nyt saattaneet eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään, ja seuraava komission kertomus prosessin viimeisimmistä vaiheista esitetään hyväksyttäväksi myöhemmin.
5. Tästä menestyksestä huolimatta ministerit haluavat mahdollisesti käsitellä vielä joitakin komission kertomuksessaan esille ottamia kysymyksiä ja antaa niitä koskevan poliittisen kannanottonsa sekä aloittaa yleisen keskusteluprosessin tietyistä kysymyksistä.

A. Lisäperusteita kieltäytymiselle perusoikeuksiin vedoten

- Komission arvioinnin tulokset – 1 artiklan 3 kohtaan (perusoikeudet ja keskeiset oikeusperiaatteet) ja johdanto-osan 12 ja 13 kappaleeseen (syrjintä) liittyvän lainsäädännön osalta saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä on sisällöllistä vaihtelua. Useat jäsenvaltiot ovat katsoneet, että nämä periaatteet (jotka jo sisältyvät Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklaan) ovat puitepäätöksestä riippumattomia eikä niitä tarvitse erityisesti mainita. Toiset taas ovat siirtäneet 1 artiklan 3 kohdan ja/tai johdanto-osan 12 ja 13 kappaleen kokonaisuudessaan tai osittain lainsäädäntöönsä ja/tai ovat viittaneet Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

¹ 6815/05 COPEN 42.

- Jäsenvaltioiden suhtautuminen – Osa jäsenvaltioista katsoi, että koska 1 artiklan 3 kohtaa on pidettävä perustana rikkomattomien perusperiaatteiden nojalla tehtävälle kielteiselle päätökselle, kyseisten oikeuksien saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei voi olla ristiriidassa puitepäätöksen kanssa. Toiset totesivat, että oikeusviranomaisen ei voi käyttää johdanto-osan kohtia puitepäätöksen tarkasteluun päättäessään eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, ja katsoivat näin ollen, että niiden siirtäminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on perusteltua.

- Kohdat, joista ministerit mahdolliset haluaisivat käydä poliittisen periaatekeskustelun

Samalla kun todetaan, että jäsenvaltioiden ja oikeusviranomaisten on kunnioitettava perusoikeuksia, voidaan tässä tapauksessa kysyä, meneekö tapa, jolla nämä perusteet kielteiselle päätökselle on esitetty kansallisessa lainsäädännössä, puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Vaikka on selvää, että täytäntöönpanojäsenvaltion tuomarin velvollisuutena on kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön sellaista eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on lähtökohtaisesti perusoikeuksien vastainen, EU:n lainsäätäjän tarkoituksena, joka perustuu toisten jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmiä koskevan keskinäisen luottamuksen periaatteelle, on keskittää laillisuuden tutkiminen pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon. Lisäksi puitepäätöksen erilainen täytäntöönpano tältä osin saattaisi johtaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätettyjen syrjivään kohteluun riippuen siitä, onko täytäntöönpanovaltion tuomarin tarkistettava, että pidätysmääräyksellä ei rikota perusoikeuksia. Lisäksi tällainen tarkistus saattaisi olla vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen vastainen.

B. Lisäperusteita poliittisista syistä tehtävälle kielteiselle päätökselle

- Komission arvioinnin tulokset – Siirrettäessä kansalliseen lainsäädäntöön 3 artiklassa esitettyjä ehdottomia kieltäytymisperusteita on myös lisätty uusia perusteita, jolloin luovuttamisesta on kieltäydyttävä, kun 1) eurooppalainen pidätysmääräys on esitetty poliittisista syistä tai 2) etsitty henkilö kärsisi luovutuksen jälkeen poliittisista syistä johtuvasta vainosta.

- Jäsenvaltioiden suhtautuminen – Asianomaiset jäsenvaltiot katsovat, että kansalliseen lainsäädäntöön siirretyt poliittiset syyt eivät ole sinänsä rinnastettavissa poliittiseen rikokseen. Ne näkivät tässä selvän eron ja katsoivat, että poliittiseen syrjintään liittyvien kysymysten kattamiseksi tämä lisäys on tarpeen.
- Kohdat, joista ministerit mahdolliset haluaisivat käydä poliittisen periaatekeskustelun

Tässä yhteydessä on tullut esille kysymys siitä, menevätkö poliittisista syistä esitettyä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan kieltäytymisen perusteet puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

C. Oikeusministeriön nimeäminen täytäntöönpano- tai määräyksen antavaksi viranomaiseksi

- Komission arvioinnin tulokset – Sellaisen lainsäädännön soveltaminen, jossa nimetään valtion elin toimivaltaiseksi (täytäntöönpano- tai määräyksen antavaksi) oikeusviranomaiseksi on, vaikkakin puitepäätöksen säännösten mukaista, sen hengen vastaista. 6 artiklan tarkoituksena ei ollut, että oikeusministeriö ja sen virkamiehet vastaisivat luovutuksesta. Tällainen nimeäminen, vaikka se on kansallisen lainsäädännön mukainen, vaikuttaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana olevaan periaatteeseen, joka on oikeusviranomaisten väliset suorat yhteydet.
- Jäsenvaltioiden suhtautuminen – Jotkut jäsenvaltiot katsoivat, että rajallisten voimavarojen takia nimeäminen oli tarkoituksenmukaista ja että siitä on todella apua pidätysmääräyspyyntöjen käsittelyssä. Toiset katsoivat, että oli nimenomaisesti säädetty mahdollisuudesta nimetä viranomainen, ja tämä oli aivan oikein saatettu puitepäätöksestä osaksi kansallista lainsäädäntöä, mutta aiheutti kysymyksen avoimuudesta, eikä sen tähden ollut asianmukainen toimenpide. Käytännössä joidenkin keskusviranomaisten on havaittu ottaneen täytäntöönpanossa aktiivisemmän roolin kuin pelkkä välitystehtävä ja pyytäneen pidätysmääräyksen antaneelta valtiolta lisätietoja. Jotkut jäsenvaltiot puolestaan totesivat, että oikeusministeriön katsotaan kansallisen lainsäädännön mukaan olevan oikeusviranomainen.

- Kohdat, joista ministerit mahdolliset haluaisivat käydä poliittisen periaatekeskustelun

Tähän liittyy kysymys siitä, onko hallituksen seulana pidetty viranomaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kirjaimen ja hengen mukainen. Eurooppalainen pidätysmääräys on laadittu puhtaasti oikeudelliseksi välineeksi, ja siihen kuuluu oikeuslaitoksen riippumattomuus ja siitä seuraava riippumattomuus poliittisesta vaikutuksesta.

D. Puitepäätöksen soveltaminen 'ratione temporis'

- Komission arvioinnin tulokset – Jotkut jäsenvaltiot soveltavat puitepäätöksen vastaisia siirtymäsäännöksiä. Tällaisissa tapauksissa säännöstä on sovellettu sekä täytäntöönpanovaltiona että määräyksen antaneena valtiona ja/tai ehdoton määräaika 7. elokuuta 2002 rikoksille, jotka käsitellään aiemmin voimassa olevan luovutusjärjestelmän mukaisesti, on korvattu rajoittavammalla määräajalla 1. marraskuuta 2004.
- Jäsenvaltioiden suhtautuminen – Jäsenvaltiot, jotka ovat noudattaneet puitepäätöstä, katsoivat, että tapauksissa (muutoin kuin rajoitetuissa kahdenvälisissä tapauksissa), joissa säädettyjä lausumia ei ole tehty tai on tehty sääntöjen vastaisesti, ne eivät voi panna täytäntöön sellaisen jäsenvaltion esittämiä, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevia pyyntöjä, joka ei ole noudattanut puitesopimusta, eivätkä voi myöskään esittää luovutuspyyntöjä eurooppalaisen pidätysmääräyksen sijasta.
- Kohdat, joista ministerit mahdolliset haluaisivat käydä poliittisen periaatekeskustelun

Neuvosto haluaa ehkä keskustella siitä, miten ratkaistaan se, että joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädäntö ei ole yhteensovittavissa ja että joitakin eurooppalaisia pidätysmääräyksiä tai luovutuspyyntöjä ei voida esittää tai panna täytäntöön.

E. Muut kysymykset

Kaikki jäsenvaltiot käsittävä komission täydentävä kertomus on tekeillä. Vielä ei tiedetä mikä vaikutus on ollut myöhemmin suoritetulla saattamisella osaksi kansallista lainsäädäntöä. Alustava analyysi viittaa kuitenkin siihen, että kaksoisrangaistavuuteen saattaa liittyä joitakin ongelmia samoin kuin tiettyihin kielteisten päätösten perusteisiin. Neuvoston on tarvittaessa palattava näihin ja muihin kysymyksiin sen jälkeen, kun komission täydentävä kertomus on toimitettu neuvostolle.

6. Ehdotukset:

- *Puheenjohtajavaltio on tietoinen siitä, että saatettaessa eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa puitepäätöstä osaksi kansallista lainsäädäntöä jäsenvaltiot ovat joutuneet käymään arkaluontoisia sisäisiä keskusteluja, ja usko, että jäsenvaltiot ovat onnistuneet hyvin tämän ensimmäisen vastavuoroista tunnustamista koskevan välineen täytäntöönpanossa. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä on ollut välitön myönteinen vaikutus vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisessa.*
- *Puheenjohtajavaltio ehdottaakin, että neuvosto:*
 - *panisi merkille komission kertomuksen ja jäsenvaltioiden suhtautumisen siihen*
 - *käsittelisi tässä asiakirjassa esille tuotuja kysymyksiä ja antaisi poliittiset suuntaviivat*
 - *kehottaisi komissiota raportoimaan edelleen kesäkuuhun 2006 mennessä neuvoston antamiin poliittisiin suuntaviivoihin perustuvista jäsenvaltioiden toimenpiteistä kansallisten lainsäädäntöjensä saattamiseksi puitepäätöksen mukaiseksi*
 - *toteaisi, että saattaa olla tarpeen käsitellä komission täydentävän kertomuksen päätelmiä sitten, kun kertomus on valmistunut*
 - *vahvistaisi, että järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan monialainen työryhmä suorittaa alustavan käytännön analyysin eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja vastaavien luovutusmenettelyjen soveltamisesta jäsenvaltioiden välillä.*